

HID - Drobilica

Godina III, veljača 2006, br. 1

UDK 0+061

ISSN 1845-4569

Uvodnik

Poštovani čitatelji,

drago nam je da je inicijativa o pokretanju novog znanstvenog časopisa za područje informacijskih znanosti, inače pokrenuta od HID-a, naišla na podršku u našim znanstvenim i stručnim krugovima o čemu izvještavamo u ovom broju.

Od ostalih priloga željeli bismo vam skrenuti pažnju na prva iskustva francuskih kandidata u stjecanju eurocertifikata za informacijske stručnjake. Ta iskustva mogu koristiti i našim stručnjacima budući da HID radi na tome da se i kod nas počnu polagati ispiti i dobivati spomenuti eurocertifikati.

Također, zabilježili smo i još jedan važan korak koji je učinilo naše društvo prema potpunoj informatizaciji – donesen je Zakon o elektroničkoj ispravi. Sukladno tome, nadamo se da će se uskoro i u okviru novih prihvaćenih nastavnih programa na našim fakultetima (Bolonjski proces), za razliku od trenutne situacije, naći mjesta za sadržaje informacijskog opismenjavanja studenata koji bi pomogli našim budućim stručnjacima lakše uključivanje i korištenje svih prednosti informacijskog društva u kojem će morati raditi.

S poštovanjem,

Ivo Tokić

Sadržaj

HID i Eurocertifikacija.....	str. 2
Informacijska pismenost u novim Bolonjskim programima naših visokoškolskih ustanova..	2
Druga izborna skupština Zagrebačkog arhivističkog društva.....	2
Europski odgovor na Google?.....	3
Information Society Newsroom Update.....	3
Donesen Zakon o elektroničkoj ispravi.....	3
Ideja o pokretanju novog znanstvenog časopisa u Hrvatskoj.....	5
Predstavljena <i>Knjige pisama</i>	5
Automatsko indeksiranje deskriptorima Eurovoca (AIDE).....	6
Donacija dr. sc. Petar Pavel Klasinc	6
Prvi informacijski stručnjaci s eurocertifikatom.....	7
CITRA, Abu Dhabi, 27.11.-1.12.2005.....	8
Okrugli stol o dokumentiranju ratnih zbivanja, Zagreb, 9. veljače 2006.....	8
6. seminar knjižnica u sustavu znanosti i visoke naobrazbe «Otvoreno kao... knjižnica», Zagreb, 3.-4. ožujka 2006.....	9
41. savjetovanje Hrvatskog arhivističkog društva „Arhivska služba na pragu pristupa Hrvatske Europskoj Uniji“, 11.-13. listopada 2006., Bjelolasica.....	10
HRČAK krenuo u život.....	10
Statistički podaci o europskom izdavaštvu.....	11
The National Archives News, siječanj 2006.....	11

HID i Eurocertifikacija

HID je prošle godine dobio dozvolu i preveo EUROGUIDE LIS dokumente pod naslovom EUROPRIRUČNIK I&D : znanja i odlike europskih stručnjaka za informacije i dokumentaciju, vol. 1 i EUROPRIRUČNIK I&D : razine kvalifikacije europskih stručnjaka za informacije i dokumentaciju, vol. 2. Ti su dokumenti dostupni na Internet stranicama HID-a <http://www.hidd.hr/projects/europrirucnik/europrirucnik.php>, a navedeni su i na <http://www.certidoc.net>. Prošle jeseni HID je poduzeo daljnje akcije radi dobivanja dozvole za ustoličenje sustava CERTIDOC u Hrvatskoj, to jest dobivanja dozvole da se i u Hrvatskoj osnuje komisija koja može ispitivati kandidate i dodjeljivati certifikate informacijskim stručnjacima na isti način kako je to započeto u EU. Po dobivenim pismima od članova Certidoc konzorcija nema prepreke da se takav postupak pokrene ako jamčimo pridržavanje propisanoj proceduri konzorcija. U tom smislu smo zatražili i od francuskog ADBS-a <http://www.adbs.fr/site/> dobili dozvolu za prevođenje ostalih dokumenata CERTIDOC-a u kojima su točno opisane te procedure. To su dokumenti: *General Rules*, *Evaluation Guide* i *Accreditation of assessors and constitution of juries*. Nakon prijevoda HID će nastaviti dalju realizaciju ovog projekta u Hrvatskoj

Tibor Tóth

Informacijska pismenost u novim (Bolonjskim) programima naših visokoškolskih ustanova

HID je pokrenuo akciju da se Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa (MZOŠ) prijavi istraživački projekt u cilju istraživanja sadržaja novih, bolonjskih nastavnih programa naših visokoškolskih ustanova. HID smatra da ti programi ne sadrže skoro ništa - ili samo u tragovima - takvih nastavnih elemenata kojima je cilj informacijski opismenjati studente na našim fakultetima. Koliko su naše pretpostavke točne, potrebno je ispitati u okviru istraživačkog projekta, te predložiti mjere za uvođenje zadovoljavajućih programa da s naših fakulteta ubuduće izlaze informacijski pismeni stručnjaci.

Na poziv HID-a javili su se FOI iz Varaždina i Odsjek informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu da su voljni službeno prijaviti takav istraživački projekt.

Akcija HID-a bila je dobro tempirana, jer je MZOŠ upravo raspisao natječaj za prijavu novih istraživačkih programa i projekata.

Članovi HID-a, ako su kvalificirani, moći će surađivati s navedenim institucijama na tim projektima, dok je zadaća HID-a bila da ukaže na problem i pokrene akciju.

Tibor Tóth

Vijesti iz srodnih društava

Druga izborna skupština Zagrebačkog arhivističkog društva

Zagrebačko arhivističko društvo (ZAD), strukovna neprofitna udruga koja se bavi okupljanjem osoba zainteresiranih za promicanje i unapređivanje arhivistike i arhivske službe, održalo je 3. veljače ove godine svoju drugu izbornu skupštinu. Skupština je održana u prostorijama čitaonice Državnog arhiva u Zagrebu (DAZG), Opatička 29.

Dnevni red sastojao se od čitanja izvješća o radu ZAD-a u proteklom razdoblju, izglasavanja izmjena Statuta Društva te izbora novih članova na funkcije predsjednika, dopredsjednika, tajnika te članova radnog predsjedništva i nadzornog odbora. Raspravljalo se i o organizaciji 2. ZAD- dana.

Za predsjednicu je ponovno izabrana Branka Molnar, arhivist specijalist u DAZG-u. U radno predsjedništvo ušli su Branka Molnar i Darko Rubčić, ravnatelj DAZG-a. Za dopredsjednika je izabran Mate Rupiće, pročelnik odjela za arhivsko gradivo Domovinskog rata u Hrvatskom memorijalno - dokumentacijskom centru domovinskog rata, dok je tajnica postala Mihaela Topolovec, arhivist u DAZG-u. U Nadzorni odbor ušli su Josip Špacir, Živana Heđbeli i Katarina Horvat.

Odlučeno je da se 2. ZAD- dan održi 25. studenog 2006., te su pozvani svi članovi da se uključe u rad i organizaciju Dana. Djelatnosti Društva, koje ove godine navršava pet godina postojanja, su razvijanje svijesti o arhivskom gradivu kao kulturnom dobru i vrijednoj imovini - izvoru informacija, te popularizacija arhivske djelatnosti.

Katarina Horvat

Europski odgovor na Google?

Njemačka i Francuska su objavile da pregovaraju o realizaciji plana investiranja do dvije milijarde eura u razdoblju od pet godina u javno-privatnu inicijativu za razvoj niza sofisticiranih digitalnih alata, koji uključuju i izradu internetskog pretraživača multimedijalnih sadržaja.

Program nazvan Quaero (lat. tražiti) prošle je godine najavio francuski predsjednik Chirac, a zajednički će ga financirati vlade Francuske i Njemačke, te privatne tvrtke među kojima su Bertelsmann, Thomson, Siemens, France Telecom i Deutsche Telekom. Pretraživač neće biti orijentiran na tekstualne zapise, već na pretraživanje multimedijalnih zapisa. Trebao bi omogućiti prepoznavanje, transkripciju, indeksiranje i automatsko prevođenje audiovizualnih zapisa. Quaero će biti utemeljen na tehnologiji pretraživača Exalead, a francuski Institut national de la recherche en informatique et en automatique (INRIA), koji je također član konzorcija, istražuje tehnologiju koja bi omogućila indeksiranje sadržaja slika, i AV zapisa potpuno neovisno o metapodacima.

Tehnologija koja bi stajala iza pretraživača uključivala bi i izradu softvera za upravljanje autorskim pravima i pravima digitalnog vlasništva, kao i tzv. „management kulturnog naslijeđa“. Iako svi sudionici projekta odbacuju pritužbe da je Quaero iniciran kako bi se oslabila pozicija Yahooa, Googlea i drugih američkih pretraživača, postoje određene sumnje da je upravo spominjanje upravljanja kulturnim naslijeđem reakcija na planove Googlea, Microsofta i Amazona da digitaliziraju i daju na korištenje autorska djela od kojih su neka još uvijek zaštićena autorskim pravima.

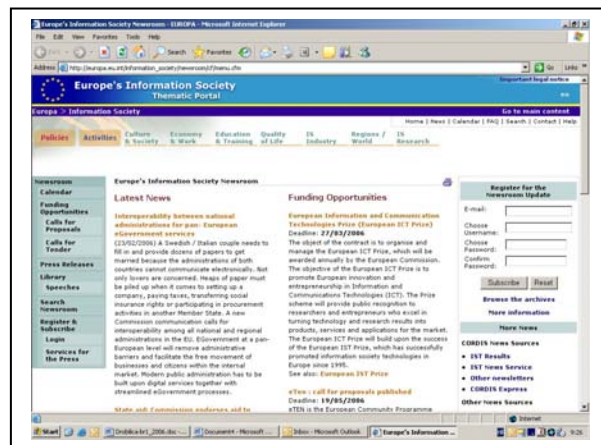
Ekperimentalna verzija Quaero internetske stranice zatvorena je za javnost 12. siječnja 2006.g.

Daniela Sraga

Information Society Newsroom Update

Europska komisija ima svoj tematski portal - "one stop shop" za sve aktivnosti, novosti i sl. europskog informacijskog društva. 23. veljače 2006. g. objavljene su najnovije vijesti, među kojima izdvajamo vijest o interoperabilnosti među administracijama članica-država. S obzirom da administracija zemalja-članica ne može komunicirati elektronički, potrebno je za, npr. dobivanje dozvole za sklapanje braka ili otvaranje poduzeća, ispuniti hrpe papira. Stoga Komisija poziva na interoperabilnost sve nacionalne i regionalne administracije zemalja-članica EZ-a. E-uprava na pan-europskoj razini treba ukloniti barijere i olakšati poslovanje i slobodno kretanje osoba unutar internog tržišta.

Više na: http://europa.eu.int/information_society/newsroom/cf/menu.cfm

Živana Heđbeli

Donesen Zakon o elektroničkoj ispravi NN 150/2005, <http://www.nn.hr>

Zakonom o elektroničkoj ispravi, koji važi od 21.12.2005., uređuje se pravo fizičkih i pravnih osoba na uporabu elektroničke isprave u svim poslovnim radnjama i djelatnostima te u postupcima koji se vode pred tijelima javne vlasti u kojima se elektronička oprema i programi mogu primjenjivati u izradi, prijenosu, pohrani i čuvanju informacija u elektroničkom obliku, pravna valjanost elektroničke isprave te uporaba i promet elektroničkih isprava. Ipak, odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se u onim slučajevima gdje se drugim zakonima izričito traži uporaba isprava na papiru. Elektronička isprava po

novom Zakonu ima istu pravnu snagu kao i isprava na papiru, ako se njena uporaba i promet provode u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Elektronička isprava se definira kao jednoznačno povezan cjelovit skup podataka koji su elektronički oblikovani (izrađeni pomoću računala i drugih elektroničkih uređaja), poslani, primljeni ili sačuvani na elektroničkom, magnetnom, optičkom ili drugom mediju, i koji sadrži svojstva kojima se utvrđuje izvor (stvaratelj), utvrđuje vjerodostojnost sadržaja te dokazuje postojanost sadržaja u vremenu. Sadržaj elektroničke isprave uključuje sve oblike pisanog teksta, podatke, slike i crteže, karte, zvuk, glazbu, govor.

Elektronički potpis označava napredan elektronički potpis utvrđen Zakonom o elektroničkom potpisu i kojim se pouzdano jamči identitet potpisnika i udovoljava zahtjevima sadržanim u članku 4. Zakona o elektroničkom potpisu.

Elektronička isprava ima pravnu valjanost kao i isprava na papiru u sljedećim slučajevima:

- ako je izrađena, otpremljena, primljena, čuvana i pohranjena primjenom dostupne informacijske tehnologije (računalni i srodni uređaji i programi),
- ako u potpunosti ispunjava zahtjeve sadržane u članku 6. ovoga Zakona,
- ako sadrži osnovnu građu utvrđenu u članku 7. ovoga Zakona,
- ako se može prikazati u obliku koji je sukladan obrascu utvrđenom u članku 8. ovoga Zakona.

Zahtjevi za elektroničku ispravu (Članak 6.):

Elektronička isprava mora u svim radnjama uključenim u dokumentacijski ciklus osigurati:

- jednoznačno obilježje kojim se nedvojbeno utvrđuje pojedinačna elektronička isprava,
- jednoznačno obilježje kojim se nedvojbeno utvrđuje pojedinačni stvaratelj elektroničke isprave,
- informacijsku cjelovitost i nepovredivost elektroničke isprave,
- pristup sadržaju elektroničke isprave kroz cijelo vrijeme dokumentacijskog ciklusa,
- oblik zapisa koji čitatelju omogućuje jednostavno čitanje sadržaja.

Građa elektroničke isprave (Članak 7.) sastoji se obvezno od dva neodvojiva dijela:

- općeg dijela kojeg čini predmetni sadržaj (informacije u elektroničkom obliku) isprave. Uključuje i naslov primatelja ako je elektronička isprava namijenjena otpremi imenovanom primatelju,
- posebnog djela kojeg čine jedan ili više ugrađenih elektroničkih potpisa i podaci o vremenu nastajanja (završetka izrade) elektroničke isprave, kao i druga dokumentacijska svojstva.

Obrazac prikaza elektroničke isprave (Članak 8.):

(1) Elektronička isprava u procesima prikazivanja sadržaja, kao i u tijeku rukovanja sadržajima ugrađenim u elektroničku ispravu, sadrži obvezno unutarnji i vanjski obrazac prikaza.

(2) Unutarnji obrazac prikaza sastoji se od tehničko-programskog obrasca zapisivanja sadržaja u elektroničkom obliku na medij koji zadržava ili prosljeđuje elektroničku ispravu.

(3) Vanjski obrazac sastoji se od vizualnog i razumljivog prikaza sadržaja elektroničke isprave na zaslonu računalnih ili drugih elektroničkih uređaja, na papiru ili drugom materijalnom predmetu proizvedene (odvojene) iz zapisa u elektroničkom obliku na mediju iz stavka 2. ovoga članka.

Izvornik elektroničke isprave definiran je u članku 9. kao svaki pojedinačni primjerak elektroničke isprave koji je potpisan elektroničkim potpisom smatra se u smislu ovoga Zakona izvornikom. Uporaba elektroničkih isprava smatra se pravovaljanom ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- da elektronička isprava sadrži podatke o stvaratelju, pošiljatelju i primatelju te podatke o vremenu otpreme i prijema,
- da elektronička isprava kroz cijeli dokumentacijski ciklus sadrži isti unutarnji i vanjski obrazac koji je oblikovan pri njenoj izradi i koji mora ostati nepromijenjen kroz bilo koje radnje u postupcima njene otpreme i uporabe,
- da je elektronička isprava u bilo kojem trenutku dostupna i čitljiva ovlaštenim fizičkim i pravnim osobama

Fizička i pravna osoba kojoj je zakonom ili drugim propisima utvrđena obveza čuvanja isprava u izvornom obliku, dužna je čuvati elektroničke isprave.

One se čuvaju izvorno u informacijskom sustavu ili na medijima koji omogućuju trajnost elektroničkog zapisa za utvrđeno vrijeme čuvanja, i čine elektroničku arhivu. Fizičke i pravne osobe čuvanje elektroničkih isprava u izvornom obliku mogu povjeriti pod uvjetima propisanim ovim Zakonom informacijskom posredniku.

Informacijski posrednik mora poslove čuvanja provoditi u skladu s ovim Zakonom, zakonima i drugim propisima kojima se uređuju postupci čuvanja isprava kao i u skladu s postupcima dogovorenim s fizičkom ili pravnom osobom za koju izvodi poslove čuvanja elektroničkih isprava.

Informacijski posrednik u smislu ovoga Zakona ovlašten je po zahtjevu fizičkih i pravnih osoba koje sudjeluju u uporabi i prometu elektroničkih isprava, provoditi bilo koju radnju u dokumentacijskom ciklusu.

Priredio: Ivo Tokić

Ideja o pokretanju novog znanstvenog časopisa u Hrvatskoj

HID je tijekom jeseni 2005. anketirao svoje članove i druge informacijske stručnjake i znanstvenike u zemlji o potrebi pokretanja časopisa koji bi pokrivaio široko područje informacijskih znanosti, nakon što je utvrđeno da ni jedan naš časopis ne pokriva to znanstveno područje. Ideja je naišla na dobar prijem u domaćoj stručnoj i znanstvenoj javnosti s predmetnog znanstvenog područja.

Dana 23. siječnja sastao se Inicijativni odbor za pokretanje novog časopisa u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici i prihvatio od strane HID-a predložene ideje uz manje modifikacije. Prihvaćeno je da se novi časopis ima pojaviti samo u e-verziji i u besplatnom otvorenom režimu za korisnike. Učestalost izlaženja bila bi dva broja godišnje. Jezik engleski uz eventualno paralelno objavljivanje članaka i na hrvatskom. Kao izdavač pojavili bi se HID i NSK. Cilj je imati kvalitetan časopis sa recenziranim znanstvenim priložima, a minimalno 5 po broju. U tom cilju u redakciju će biti uključeni i eminentni inozemni stručnjaci.

U cilju realizacije prvog broja osnovana je privremena redakcija u sastavu V. Silobričić, S. Maričić, I. Mihel (predsjednik) i T. Tóth.

Tek sada predstoji pravi rad.

Tibor Tóth

Događanja

Predstavljena *Knjige pisama*

Knjiga pisama, izbor iz fundusa Državnog arhiva u Zagrebu, predstavljena je dana 16. prosinca 2005. u čitaonici zagrebačkog arhiva. Izabrana su pisma iz osobnih i obiteljskih fondova koji se čuvaju u Arhivu. Izdavač Knjige je Zagrebačko arhivističko društvo kojemu je ovo drugi izdavački pothvat (prvi je bila *Arma* – izbor grbova iz fundusa Državnog arhiva u Zagrebu).

Na promociji *Knjige pisama* prisutni su bili, uz pomoćnika ministra Branka Kaleba i druge djelatnike Ministarstva kulture, djelatnici Hrvatskog državnog arhiva, Državnog arhiva u Zagrebu, drugih područnih arhiva te posjetitelji zainteresirani za povijest i arhivistiku.

Posebno je važno istaknuti *Kazalo korespondenata* koje se nalazi na kraju *Knjige*, u kojemu su abecedno poredani brojni pošiljatelji i primatelji čija se pisma čuvaju u fundusu DAZG-a.

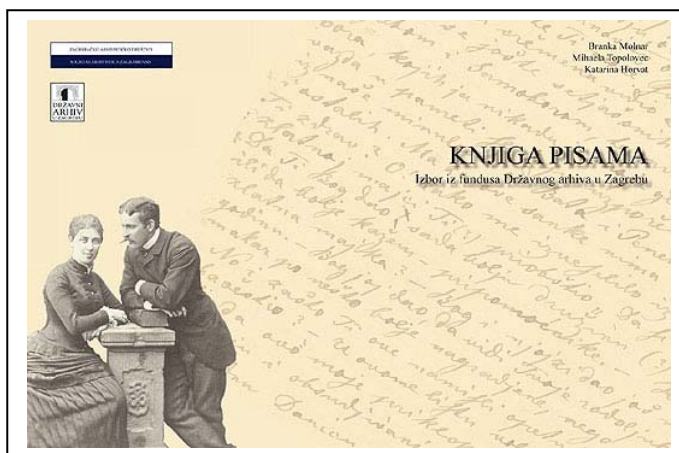
Uz svakog korespondenta naznačen je broj fonda i signatura samog pisma, što pronalazak dotičnog pisma čini vrlo jednostavnim. Kazalo svakako može dobro poslužiti povjesničarima znanstvenicima, ali i istraživačima amaterima, i olakšati im potragu za arhivskim gradivom koje se odnosi na određenu osobu.

U izboru pisama, njihovoj transkripciji te izradi kazala sudjelovali su: Branka Molnar (predsjednica Zagrebačkog arhivističkog društva, po struci arhivist- specijalist), i arhivistice Mihaela Topolovec i Katarina Horvat. Pisma su preveli i transkribirali: Martin i Muhek i Krešimir Međeral (prijevod s mađarskog), Maja Živko (prijevod s češkog), te Mato Grabar (transkripcija ćirilice).

Uz predstavljanje *Knjige* otvorena je i izložba *Silue* (prikaz stvarnih osoba s fotografija iz fundusa DAZG-a, veličine cca 170 cm) i *Izložba razglednica* (uvećani prikaz razglednica iz fundusa DAZG-a).

Autor *Silue* je Leo Vukelić, dok su *Izložbu razglednica* postavili Ivan Penava i Marija Zorko.

Katarina Horvat

Automatsko indeksiranje deskriptorima Eurovoca (AIDE)

U prostorijama Hrvatske informacijsko-dokumentacijske referalne agencije (HIDRA), 9. veljače 2006.g., održana je prezentacija projekta Automatskog indeksiranja deskriptorima Eurovoca (AIDE). Projekt su u rujnu 2004.g. zajednički pokrenuli Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija (HIDRA), Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Zavod za elektroniku, mikroelektroniku, računalne i inteligentne sustave Fakulteta za elektrotehniku i računarstvo Sveučilišta u Zagrebu.

Cilj projekta je izrada automatskog indeksatora, inteligentnoga programskog sustava za indeksiranje službenih tekstova na hrvatskom jeziku deskriptorima Pojmovnika Eurovoc. U ime institucija uključenih u projekt, prof. dr. sc. Marko Tadić, mr.sc. Maja Cvitaš, prof. dr. sc. Bojana Dalbelo Bašić, kao i drugi uključeni u realizaciju Projekta, informirali su prisutne o rezultatima postignutima u 2005.g., a koji, između ostalog, uključuju pripremu tekstova za računalom potpomognuto indeksiranje, izradu morfološkog leksikona za potrebe automatske klasifikacije dokumenata, te napredak u izgradnji Poluautomatskog Eurovoc Indeksatora (PEI). Sudionicima su prezentirana i iskustva indeksatora u radu na računalom potpomognutom indeksiranju, te informacije o dostupnosti indeksiranih dokumenata u e-Katalogu SDRH.

Daniela Sraga

Donacija dr. sc. Petar Pavel Klasinc

Dana 18. veljače 2006. g. dr. sc. Peter Pavle Klasinc iz Maribora, Slovenija, poklonio je knjižnici Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu svoju osobnu, stručnu arhivističku biblioteku, cca 500 knjiga s područja arhivistike i s njom povezanih znanosti (dokumentalistika, informatika, pravo itd.), sakupljanu tijekom skoro 40 godina plodnog i zapaženog stručnog rada.

Dr. sc. Klasinc rođen je 1946 u Mariboru. Diplomirao je povijest i povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Ljubljani. 1986. g. magistrirao je na Sveučilištu u Zagrebu, tema *Čuvanje i materijalna zaštita arhivskoga i registraturnoga gradiva*. 1991. g. je na istom sveučilištu doktorirao s temom *Materijalna zaštita klasičnih i novih nositelja informacija u arhivima*, a 1997. g. imenovan je arhivskim savjetnikom.

Svoj je radni vijek započeo u Povijesnom arhivu u Ptuju gdje je od 1972. do 1976. bio v.d. ravnatelja, a od 1976. g. radi u Pokrajinskom arhivu Maribor. Od 1983. do 1995. g. bio je ravnatelj Pokrajinskog arhiva u Mariboru, a danas je voditelj Odjela za fondove s područja gospodarstva. Stručno se usavršavao u arhivima i srodnim institucijama Engleske, Austrije, Italije, Njemačke, Nizozemske, Francuske, Kanade, SAD-a, Kine, Mađarske, Češke, Slovačke, Poljske te u skandinavskim zemljama na područjima arhivskih stručnih i tehničkih pitanja, vanjske službe i sl. Objavio je oko 350 stručnih i znanstvenih kao i radova s područja arhivske teorije i prakse u brojnim slovenskim, stranim i međunarodnim publikacijama (vidi: <http://www.cobiss.si>).

Odavno je imenovan savjetnikom Okruglog stola Međunarodnog arhivskog vijeća (CITRA/ICA), a bio je i redovni član ICA-ine sekcije profesionalnih arhivista, kao i član-promatrač ICA-inog Međunarodnog komiteta za zgrade i opremu. Kao aktivni arhivist bio je član brojnih i raznih stručnih komisija, među kojima i komisije za dodjelu znanstvenih zvanja. Surađuje sa Sveučilištem u Zagrebu koje mu je 1996. g. dodijelilo zvanje znanstvenog suradnika. Direktor je Međunarodnog instituta arhivskih znanosti Sveučilišta u Mariboru, predsjednik Arhivskog društva Maribor i potpredsjednik društva *Heraldica Slovenica*.

Donaciji knjiga prisustvovali su od strane Filozofskog fakulteta u Zagrebu prof. dr. sc. Damir Boras, prof. dr. sc. Jadranka Lasić Lazić i Irena Kranjec, od strane Hrvatskog državnog arhiva dr. sc. Stjepan Čosić i Vlatka Lemić, sam donator, dr. sc. Peter Pavel Klasinc, te mr. sc. Živana Heđbeli.

Živana Heđbeli

Prvi informacijski stručnjaci s eurocertifikatom

E-newsletter ADBS-a napravio je intervju sa informacijskim stručnjacima i članom komisije nakon dodjeljivanja prvih eurocertifikata u Francuskoj 19. listopada 2005.

Aline Martin (kao tehničar stekla kvalifikaciju), sedam godina radi u jednoj znanstvenoj knjižnici i informacijskom centru. Ona ovu kvalifikaciju uzima kao priznanje, ali i kao odskočnu dasku za daljnji rad. Na pitanje, zašto se javila na ovaj ispit, rekla je da ona nema informacijsku – dokumentacijsku kvalifikaciju (počela je raditi kao programer, ali prestankom tog posla prešla je na dokumentacijske poslove), bila je i na nekim tečajevima, te kao najvažniji razlog, ima već 7 godina staža na dokumentacijskim poslovima. Na njezinom radnom mjestu "kvalifikacija" se svugdje javlja. Njezin posao često nije vezan samo uz Francusku nego pokriva i neke druge zemlje.

Prilikom priprema za ispit utrošila je dva tjedna

za sastavljanje traženog osnovnog dokumenta, te na dodatne priložene dokumente.

Njezin nadređeni pročitao je sav materijal zajedno s njezinim materijalom u kojem vrednuje sebe.

Malo je strepila od usmenog dijela ispita, s obzirom da joj to nije najjača strana. Namjeravala je svoj materijal prezentirati uz pomoć Power pointa, ali je od toga odustala, jer je imala samo 10 minuta na raspolaganju. Umjesto toga, taj je materijal u tiskanom obliku predala članovima ispitne komisije. U načelu ispit traje jedan sat, ali je u njezinom slučaju trajao 35 minuta. Od toga je 20 minuta pričala o sebi i svom radu, a nakon toga su stigla pitanja, većinom takva kakva nije očekivala.

Ispit smatra vrijednim izazovom, jer joj je pružio priliku da ocijeni svoju stručnost i izvršene zadatke.

Dobivena kvalifikacija za sada joj ne donosi nikakve financijske probitke, ali joj pruža mogućnost da opravdava i vrednuje svoj informacijski – dokumentacijski rad. "U suštini to je jedan kvalitetan "label" mog posla, i ohrabruje me da krenem u stjecanje novih znanja". Njezin daljnji cilj je da uz engleski nauči i talijanski jezik, te bi htjela postati stručnjak za intranet portal.

Eric Sutter (predsjednik komisije) smatra da je ispitivanje održano u dobrim uvjetima.

Mogla se uočiti razlika između pisanog materijala građe i usmenog obrazloženja. Pojedini kandidati znali su bolje predstaviti svoj materijal i u pismenom obliku i u usmenom, dok su drugi znali bolje ekonomizirati s vremenom što su ga imali na raspolaganju. Sve je to znak njihove profesionalne stručnosti.

Gospodin Sutter smatra da mu je zadatak otkrivati slabije strane i njih uravnotežiti. Neki su kandidati naginjali tome da se precjenjuju prilikom samovrednovanja. Oni kandidati koji nemaju diplomu, ali su završili razne tečajeve, koji nisu menjali radna mjesta ili nisu bili aktivni u nekim stručnim udrugama, ponekad povoljnije ocjenjuju neke primjere opisane u Eurovodiču, iako nisu svjesni vrijednosti pojedinih stručnih titula.

Kao član komisije, Sutter je mišljenja da razinu kvalitete treba ispitivati s aspekta potencijalnog prostora razvoja, a ne iz aspekta nekog zanimanja.

Georgette CHARBONNIER (dobila je menadžerski certifikat) uzorna je predstavnik razvoja informacijske struke. U Montpellieru, radeći za CIRAD usko surađuje s istraživačima. Smatra da informacijski stručnjaci trebaju imati svoj udio u proizvodnji sadržaja i napustiti stare istrošene šablone. Po njezinom mišljenju eurocertifikacija je prirodna stanica njezine karijere. Po njoj eurokvalificiranje prvenstveno je osobni izazov:

- nakon 20 godina staža, osjećala je potrebu da i nju vrednuje njezina struka, kao što to rade i istraživači
- o njezinoj karijeri sažeto: u školovanju je bila orijentirana na prirodoslovlje, nekoliko godina podučavala je biologiju, kasnije je prešla na informacijske poslove. U početku je obavljala tradicionalne informacijske poslove, te postala voditelj knjižnice (počela je upravljati s troje ljudi, zatim s osmero, te sada upravlja sa četrnaest ljudi). U njezinu poslu istraživanje i informacije čvrsto su vezani. .
- trenutno radi u razvojnom odjelu, gdje je njihov zadatak selekcija informacija i obogaćenje istih s "dodanim vrijednostima"

Službeno priznanje – po njenom mišljenju – prvenstveno je namijenjeno informacijskom stručnjaku, ali i suradnicima, pa i vodstvu institucije.

Na pitanje kako se spremala za ovaj ispit, rekla je da je na sreću njezin životopis s listom radova uvijek ažuran. Priprema traženog dokumenta ipak joj je oduzela mnogo vremena, jer je životopis trebala ugraditi u jedan formular obuhvaćajući svoju stručnu djelatnost zadnjih deset godina. Sve to razmišljajući kako će se eurokvalifikacija uklapati u njezine stručne planove slijedećih pet godina.

Najviše vremena joj je oduzelo, ali je bilo i najpoučnije, samovrednovanje vlastitih kompetencija, što je sve trebalo potvrditi pred komisijom.

Korištenje zbirke iz Eurovodiča bilo je nezaobilazno u toj fazi.

Interesantno je, kako piše o samovrednovanju, da "taj prvi ispit čovjek obavlja sam sa sobom oči u oči". Na kraju testa svoj radni položaj ne gleda više kronološki, nego u okviru kompetencija. Takav je pristup neobičan, ali jako zanimljiv. Po mom mišljenju, kaže ona, taj "alat" izvan ove certifikacije može biti vrlo koristan u upravljanju ljudskim resursima.

Razgovor s komisijom našla je kreativnim i pozitivnim.

Što se budućnosti tiče, smatra da informacijsko – dokumentacijski stručnjaci imaju svoju budućnost uz istraživače, u pronalaženju sve novijih i novijih informacija.

Izvor : L'Oeil de l'ADBS, N°3 du 16/12/05

<http://www.adbs.fr/site/carrieres/certifier/temoignages.php>

Skupovi, konferencije

CITRA, Abu Dhabi, 27.11.-1.12.2005.

Ravnatelji državnih arhiva, predsjednici stručnih arhivskih udruga i predsjednici sekcija Međunarodnog arhivskog vijeća okupili su se od 27. studenoga do 1. prosinca 2005. g. u Abu Dhabiju, Ujedinjeni Arapski Emirati, na XXXVIII. CITRA-i (International Conference of the Round Table on Archives). Cilj CITRA-e je promoviranje proučavanja i usklađivanja stručnih informacija i iskustava na području upravljanja arhivima, kao i rasprava o najznačajnijim pitanjima struke.

155 arhivista, iz 74 zemlje, okupljenih u Abu Dhabiju donijeli su rezoluciju kojom, naglašavajući kako je bez dobro obrađenog i dostupnog registraturnog i arhivskog gradiva, memorija vitalna za informacijsko društvo ugrožena, pozivaju nadležna tijela da trajno osiguraju očuvanje i dostupnost svih vrsta zapisa, kako klasičnih tako i digitalnih. Organizacije nadležne za pomoć zemljama u razvoju se umoljava da traži pomoć arhivskih institucija u borbi protiv korupcije i u promicanju učinkovitije uprave. Globalne se kompanije poziva da koriste dobre sustave informacijskog i uredskog poslovanja i tako dalje.

Program CITRA-e 2005., kratko izvješće, sažeci referata, te puni tekst rezolucije može se naći na:

<http://www.ica.org>

Živana Hedbeli

Okrugli stol o dokumentiranju ratnih zbivanja Zagreb, 9. veljače 2006.

9. veljače 2006. u Hrvatskom novinarskom domu u Zagrebu održan je okrugli stol na temu dokumentiranja ratnih zbivanja. Skup u organizaciji Documente-Centra za suočavanje s prošlošću okupio je tri razine aktera uključenih u bavljenje temom Domovinskog rata; predstavnici vladinih institucija, arhivskih i znanstvenih institucija te predstavnici različitih civilnih udruga, mirovnih i onih proizašlih iz Domovinskog rata, okupljeni su po prvi puta s ciljem uspostave suradnje i dijaloga pri dokumentiranju ratnih događanja. Okrugli stol zamišljen je kao prigoda da se pokrene okupljanje predstavnika zainteresiranih institucija koje se već time bave, a s ciljem razmjene informacija o temama i područjima rada u vezi s ratnim zbivanjima. Od rada okruglog stola očekivalo se evidentiranje elemenata koji nedostaju ili su smetnja ostvarenju zajedničkih interesa i ciljeva svih aktera u mogućoj zajedničkoj temi o dokumentiranju Domovinskog rata.

Okrugli stol moderirali su Vesna Teršelič, voditeljica Documente i Igor Graovac, istraživač Hrvatskog instituta za povijest i udruge Dijalog, a radni dio odvijao se kroz predstavljanje rada na temama iz Domovinskog rata kojima se bave okupljeni pojedinci i institucije te diskusije koja je uslijedila kao reakcija na pojedina izlaganja i nastojanja definiranja zaključaka samog skupa.

Rad na uspostavljanju liste poginulih i nestalih u Republici Hrvatskoj i regiji rad je i na suočavanju s prošlošću gdje da bi se premostila „Orwellovski shizofrena situacija u kojoj je budućnost izvjesna a prošlost neizvjesna“, kao što podsjeća Zoran Pusić, treba jačati svijest o štetnosti prešućivanja i preuveličavanja događaja i uvažavanja tabu tema.

Sustavno prikupljanje što većeg broja činjenica omogućilo bi kasnije interpretacije, jer kako se naglašavalo, činjenice bez interpretacije ne znače ništa, a sam odabir daljnjeg istraživačkog rada određuje interese čiji se sukus na ovom okruglom stolu svodi na slaganje oko činjenice da je žrtva univerzalna kategorija i da se svaka kao takva mora dostojanstveno obilježiti. Popis s imenima stradalih na području Republike Hrvatske, uz opis načina i okolnosti pogibije moguće je ostvariti razmjenom podataka institucija koje su uključene u taj posao, a popisom, koji je ujedno i krajnji cilj uspostave suradnje onemogućile bi se manipulacije slične onima što su uslijedile nakon Drugog svjetskog rata.

Zaključci s okruglog stola *Dokumentiranje zbivanja u domovinskom ratu*:

1. Na Okruglom stolu je zaključeno da treba utvrditi činjenice o svim stradalnicima i žrtvama u Domovinskom ratu
2. Da je za utvrđivanje činjenica o Domovinskom ratu nužna suradnja tri instance : znanstvenih ustanova, Vladinih institucija i organizacija civilnog društva
3. Da će se pri dokumentiranju zbivanja u Domovinskom ratu koristiti primjerena, znanstveno utemeljena metodologija
4. Da će se u skorije vrijeme održati skup na kojem će se konkretizirati model suradnje između zainteresiranih ustanova/institucija/udruga
5. Da je civilizacijski pomak činjenica da su se na Okruglom stolu okupili ljudi različitih ideoloških orijentacija te iskazali spremnost za suradnju
6. Da prijepore vezane uz simbolička mjesta nije nužno uskladiti da bi se ostvarila učinkovita suradnja

Martina Tenko

6. seminar knjižnica u sustavu znanosti i visoke naobrazbe «Otvoreno kao... knjižnica» Zagreb, 3.-4. ožujka 2006.

Već tradicionalno godišnje okupljanje knjižničara koji djeluju u sustavu znanosti i visoke naobrazbe održat će se ovog ožujka po šesti put. Skup (do sada pod naslovom Seminar za knjižnice visokih učilišta i specijalne knjižnice) redovito okuplja sve one koje zanima složen sustav akademskog knjižničarstva i znanstvenih informacija. Očekuje se 200-250 sudionika, prvenstveno iz fakultetskih i specijalnih, ali i sveučilišnih, narodnih i školskih knjižnica iz cijele Hrvatske. Organizaciju dijele CARNet, Filozofski fakultet u Zagrebu te Matematički odjel i Fizički odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, a program je oblikovao Sustav znanstvenih informacija (SZI).

Glavna tema ovogodišnjeg Seminara je otvoreni kôd i otvoreni pristup, tj. implementacija tog pristupa u znanosti, obrazovanju i umjetnosti te mogućnost korištenja softvera otvorenog kôda u knjižnicama. Kroz predavanja i radionice namjera je sudionicima pružiti praktične savjete i predstaviti alate primjenjive u njihovom svakodnevnom poslu. Teme radionica su Greenstone, Creative Commons, Wikipedia, MyLibrary, Web malih knjižnica, WebPAC2, E-LIS i slobodno dostupni CMS.

Više o programu, prijavi i ostalim detaljima Seminara možete naći na adresi <http://www.szi.hr/seminar>

Marina Mayer

41. savjetovanje Hrvatskog arhivističkog društva „Arhivska služba na pragu pristupa Hrvatske Europskoj Uniji“ 11.-13. listopada 2006., Bjelolasica

Hrvatsko arhivističko društvo organizira od 11. do 13. listopada 2006. g. na Bjelolasici svoje 41. savjetovanje na temu „Arhivska služba na pragu pristupa Hrvatske Europskoj Uniji“. Rad Savjetovanja odvijat će se u jednoj plenarnoj i više paralelnih sjednica. Paralelne sjednice obradit će središnju temu kroz više programskih cjelina:

- Arhivsko zakonodavstvo
- Obrada i opis arhivskog gradiva
- Zaštita i nadzor arhivskog gradiva izvan arhiva
- Informatizacija
- Cjeloživotno obrazovanje arhivskih stručnjaka

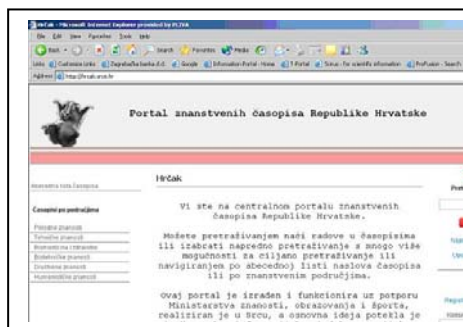
Izlaganja unutar svake programske cjeline trebala bi pružiti uvid u sadašnje stanje pojedinih područja arhivske djelatnosti u Hrvatskoj, iskustva nekih zemalja članica EU te pitanja i probleme s kojima bi se domaća arhivska služba mogla susresti na putu približavanja i priključivanja Hrvatske Europskoj Uniji.

Više na: <http://www.had-info.hr>

Živana Heđbeli

Knjige, časopisi

HRČAK krenuo u život

Centralni portal hrvatskih znanstvenih časopisa – HRČAK, krenuo je u život 7. veljače 2006. Kao što je mnogim čitateljima poznato, HID je svojevremeno izradio idejni projekt za taj portal (Mirjana Mihalić, Iva Melinščak Zlodi i Tibor Tóth), a SRCE ga je, surađujući s članovima HID-a, realizirao u okviru i-Projekta uz financijsku podršku MZOŠ-a. Članovi Projektneog tima zaslužuju biti navedeni na ovom mjestu: voditelj projekta u Srcu je Miroslav Milinović, a članovi tima iz Srca su: Draženko Celjak, Nino Katić i Nebojša Topolščak. Na realizaciji su kao vanjski suradnici surađivali autori idejnog projekta i Jadranka Stojanovski.

Dana 7. veljače u prostorijama Srca HRČAK je prezentiran prvoj grupi urednika ili suradnika uredništava naših znanstvenih časopisa. Nakon prezentacije prisutni predstavnici uredništava mogli su dobiti i lozinke i odmah krenuti u postavljanje svojih časopisa na centralni portal. Na taj način je HRČAK zaživio.

Portal HRČAK, javno je dostupan na adresi <http://hrcak.srce.hr> i otvoren je za uporabu, kako krajnjim korisnicima tako i redakcijama svih ostalih domaćih znanstvenih časopisa. Zainteresiranim redakcijama otvorena je posebna adresa za komunikaciju hrcak@srce.hr

Sustavom HRČAK želi se uredništvima časopisa znatno olakšati postupak elektroničkog objavljivanja, a korisnicima omogućiti pristup, pregledavanje i pretraživanje pojedinačnog časopisa ili više časopisa kroz jedinstveno sučelje. Korisnici imaju mogućnost izbora hrvatskog ili engleskog sučelja, te jednostavnog ili naprednog pretraživanja. Moguć je izbor časopisa kroz abc navigaciju ili izbor više časopisa po područjima i podpodručjima znanosti.

Projektne tim, ali i rukovodstvo HID-a se nada kako će povećana dostupnost i vidljivost domaćih časopisa uzrokovati i veću korištenost i utjecaj kako u hrvatskim, tako i u svjetskim okvirima. U tu svrhu osigurana je i OAI kompatibilnost sustava HRČAK.

Tibor Tóth

Statistički podaci o europskom izdavaštvu

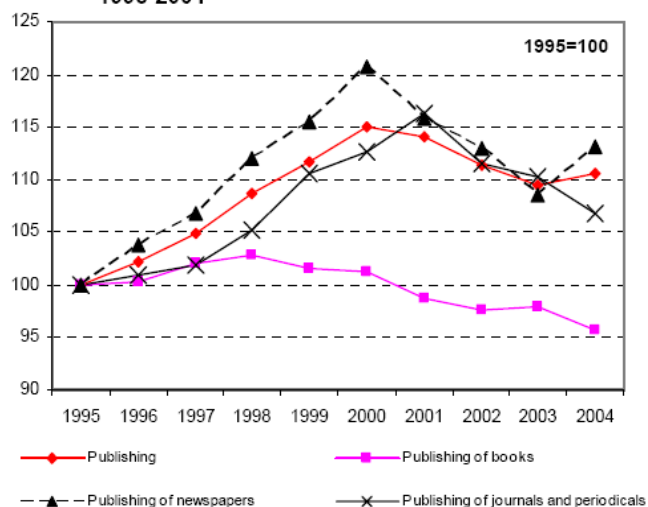
U 2002.g. izdavački i tiskarski sektor na području 25 članica Europske unije osiguravao je radna mjesta za gotovo 2 milijuna ljudi i generirao više od 92 milijarde eura dodane vrijednosti, objavljeno je u statističkom pregledu „Statistics in focus“ koji je početkom veljače objavio EUROSTAT.

Prema indeksu industrijske proizvodnje, za razliku od novina i časopisa čije je objavljivanje uglavnom u porastu, broj objavljenih knjiga smanjen je za 4,3% u razdoblju između 1995. i 2004.g. Navodi se da bi se razlozi ovakvih trendova mogli u velikoj mjeri pripisati promjeni čitalačkih navika i razvoju tehnologija, kao što je rastuće značenje Interneta u objavi vijesti i publikacija online. Publikacija „Statistics in focus - Publishing and printing activities in the EU“ dostupna je na adresi:

http://epp.eurostat.cec.eu.int/cache/ITY_0_FFPUB/KS-NP-06-006/EN/KS-NP-06-006-EN.PDF

Daniela Sraga

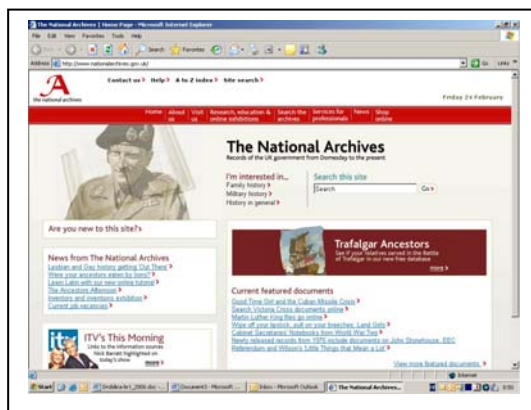
Graph 5: Growth of publishing and its sub-activities in the EU-25, based on the Industrial Production Index, 1995-2004

Source: Eurostat (STS)

Korisni sadržaji na mreži

The National Archives News, siječanj 2006.

Državni arhiv Velike Britanije (The National Archives, Kew, Surrey, TW9 4DU, UK) u zadnjem je broju svog glasila *The National Archives News* još jednom potvrdio kako odnos arhiva i korisnika arhivskog gradiva ne mora biti pasivan, već aktivan te da arhivi imaju, kao i muzeji i knjižnice, vrlo velike mogućnosti privlačenja korisnika, posebice koristeći za promociju rada arhiva područja za koja su korisnici već i sami zainteresirani.

Najnovija kreativna ideja arhivista Državnog arhiva je nagradna igra. Sudionici igre mogu „dobiti“ televizijskog stručnjaka za izradu povijesti obitelji, dr. Nicka Barrata, na jedan dan. On radi BBC-ovu TV seriju "Što mislite tko ste?". Pobjednik igre ne mora doći u Kew kako bi

mu dr. Nick Barrat pomogao u izradi obiteljskog stabla, već će pomoć dobiti bez obzira gdje na kugli zemaljskoj živi. Sudionici nagrade igre trebaju odgovoriti na jednostavno pitanje: Kada se službeno počelo bilježiti rođenja, smrti i vjenčanja u Engleskoj i Walesu? Sudionicima je pružena i pomoć u odgovoru na ovo pitanje uputom na relevantnu web stranicu. Odgovor, zajedno s imenom igrača, treba poslati putem e-maila. Više na: <http://www.nationalarchives.gov.uk>

Živana Heđbeli

HID-Drobilica

Glavni urednik : mr.sc. Ivo Tokić, tel. 01/2381-624, e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Članovi uredništva: mr.sc.Tibor Tóth, mr.sc. Živana Heđbeli, Marina Mayer, mr.sc.Daniela Sraga, mr.sc. Irena Pilaš

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 3722 643; faks: +385 1 3722 630 <http://www.hidd.hr>

Matični broj: 0513814

Žiro račun: 2340009-110007285